

Programa Èxit Estiu 2016

1. Justificació i antecedents

El programa Èxit d'estiu es concep com una ampliació del programa Èxit 1 per a donar suport a l'alumnat de secundària que té assignatures suspeses al juny i es presenta a la recuperació de setembre.

L'objectiu del programa Èxit1 durant el curs escolar és impulsar un pla de treball sistemàtic que permeti, conjuntament amb els centres educatius, afavorir l'èxit escolar a la ciutat de Barcelona. Les dades recollides al llarg dels dotze anys d'execució del programa demostren que el seu efecte és positiu sobretot des d'una perspectiva d'equitat, ja que dóna l'oportunitat de suport educatiu a aquells alumnes que no compten amb un entorn que els pugui proporcionar l'acompanyament que necessiten per a dur a terme les activitats d'estudi.

El programa s'emmarca en el Pla de suport a l'estiu per a l'alumnat de l'ESO, que impulsa l'Ajuntament de Barcelona, i hi participen diversos departaments municipals, liderats pel Consorci Educació:

- **IBE** (Institut Barcelona Esports): activitat esportiva als instituts.
- **IMEB**: programa de suport educatiu a les famílies.
- **Consorci de Biblioteques**: espai de lectura i suport als deures.

Per a l'execució de l'activitat Èxit d'estiu s'ofereix la possibilitat a tots els mentors, anomenats amics@grans, que gaudeixen de beques de col·laboració del programa Èxit, o bé estan inscrits a la bossa, de sol·licitar una ampliació de la beca per al més de juliol.

El programa s'inicià l'estiu 2014, un any després de la reinstauració de les proves extraordinàries de setembre. Els èxits obtinguts en aquest dos estius aconsellen la consolidació d'aquesta oferta com a línia de suport als centres, consolidada al consorci d'educació.

El programa Èxit Estiu s'inicià l'estiu de 2013 a 45 centres de secundària (34 centres públics i 11 concertats) de Barcelona, actuant sobre un total de 2.131 alumnes de 1r a 4t d'ESO. L'estiu de 2015 el programa aplega 50 instituts i 14 centres concertats de la ciutat, amb un total de 2.259 alumnes participants.

Els objectius d'Èxit Estiu són: a) evitar la mesura de repetició de curs com a alternativa als mals resultats; b) millorar el rendiment acadèmic dels alumnes d'ESO i augmentar les taxes de graduació; c) prevenir l'abandonament prematur dels alumnes.

L'ingredient principal del programa el constitueixen les tutories de reforç escolar. Les tutories es desenvolupen en grups reduïts (s'intenta no superar la ràtio de 10 alumnes per monitor), generalment al mateix institut de referència, durant dues hores diàries al llarg de tres setmanes, completant un total de 30 hores de reforç escolar. Les edicions 2014 i 2015 d'Èxit Estiu han incorporat dues activitats complementàries de caràcter voluntari: un mòdul d'esports (dues hores diàries, gestionat per l'Institut Barcelona Esports) i un conjunt de xerrades adreçades a les famílies dels alumnes dels instituts participants a Èxit Estiu (iniciativa gestionada per l'IMEB).

Típicament, un institut que compti amb 40 alumnes participants i que ofereixi el mòdul d'activitats esportives disposarà d'un coordinador/a de centre, quatre "amics@grans" i de dos a tres monitors esportius. El programa compta amb el suport de coordinadors de zona (cinc en l'edició de 2015), que es distribueixen el seguiment de diferents conjunts de centres.

2. L'avaluació d'Èxit Estiu 2015

L'avaluació sistemàtica del programa des dels seus inicis s'ha encarregat a l'institut d'avaluació Ivàlua, que ha fet tres exercicis de recollida de dades: 1) seguiment dels resultats obtinguts pels alumnes participants en les avaluacions finals de curs (juny i setembre), 2) anàlisi de les respostes dels alumnes en una enquesta online (qüestionari Google), 3) estudi d'impacte d'una intervenció consistent en l'enviament de SMS a les famílies dels alumnes (pilot experimental).

Pel que fa a les fonts d'informació, s'han combinat les següents bases de dades: i) registre d'inscrits a Èxit Estiu (inclou dades personals i de contacte); ii) Informes de participació (inclou dades personals i d'aprofitament de les activitats); iii) enquesta online administrada als alumnes d'Èxit Estiu 2015 (inclou informació familiar i valoracions sobre el procés escolar i el programa) i SAGA (inclou informació acadèmica).

2.1. Els resultats dels alumnes d'Èxit Estiu 2015

Participació

- 1.916 alumnes de 50 centres públics i 343 alumnes de 14 centres concertats han participat en l'edició 2015 del programa Èxit Estiu
- Això representa una mitjana de 38,3 alumnes per centre públic i 24,5 alumnes per centre concertat

Resultats en els centres públics

- El 39,6% dels alumnes d'Èxit Estiu té entre dues i quatre assignatures pendents de recuperar al setembre. Un 9,4% té menys de dues assignatures pendents i un 35,1% entre cinc i set.

- La taxa de recuperació total d'assignatures (alumnes que recuperen totes les matèries pendents) se situa en el 63% quan es té una assignatura pendent de setembre i cau al 40% i al 28% quan es tenen dues i tres assignatures pendents, respectivament.
- La taxa de promoció de curs (graduació en el cas de 4t d'ESO) és del 100% quan es tenen dues o menys assignatures pendents de setembre, i a cau per sota del 60% a partir de les vuit assignatures pendents.
- Ràtio d'assignatures recuperades (assignatures recuperades per nombre d'assignatures a recuperar): de mitjana, els alumnes que van a setembre amb tres assignatures pendents en recuperen 2, els qui van amb cinc, 2,8, i els qui van amb set, 4.
- Entre les deu assignatures amb més freqüència de suspensos, destaquen: matemàtiques, llengua catalana, llengua castellana i anglès.

Resultats en els centres concertats

- El 56,8% dels alumnes d'Èxit Estiu té entre dues i quatre assignatures pendents de recuperar al setembre. Un 10,4% té menys de dues assignatures pendents i un 25,3% entre cinc i set.
- La taxa de recuperació total d'assignatures se situa en el 31% quan es té una assignatura pendent de setembre i cau al 15% quan es tenen tres assignatures pendents
- La taxa de promoció de curs (graduació en el cas de 4t d'ESO) és del 100% quan es tenen dues o menys assignatures pendents de setembre, i a cau per sota del 40% quan es tenen tres o més assignatures pendents
- Ràtio d'assignatures recuperades: de mitjana, els alumnes que van a setembre amb tres assignatures pendents en recuperen 0,8, els qui van amb cinc, 1,6, i els qui van amb set, 1,5.
- Entre les deu assignatures amb més freqüència de suspensos, destaquen: biologia, llatí, llengua catalana i matemàtiques.

Resultats segons característiques de l'alumnat (centres públics)

Variables relacionades amb recuperar totes les assignatures:

- Nivell educatiu familiar (es considera el nivell superior entre pare i mare): el 21% dels alumnes de famílies amb estudis postobligatoris ho recupera tot al setembre, contra el 7,5% dels alumnes de famílies sense estudis. En conseqüència, el fet de procedir de famílies sense estudis s'associa a no promocionar de curs o no obtenir el graduat.
- Llengua d'ús domèstic: el 22,5% dels alumnes que tenen només el català com a llengua d'ús domèstic ho recupera tot al setembre, contra el 15,6% dels alumnes que parlen una llengua estrangera a la llar.
- Expectatives d'acabar l'ESO: el 20,3% dels alumnes que creuen que obtindran el graduat ho recupera tot al setembre, contra el 5,5% dels alumnes que creuen que no l'obtindran.
- Preferències en cas d'aprovar l'ESO: el 20,7% dels alumnes que volen cursar un batxillerat per arribar a fer un CFGS ho recupera tot al setembre, contra el 10,9% dels alumnes que es plantegen buscar feina.
- Accés a internet: el 18,2% dels alumnes que tenen accés a internet a casa ho recupera tot al setembre, contra el 6,7% dels alumnes que no en tenen.
- Participació en el mòdul d'esports: el 19% dels alumnes que no participen en les activitats esportives del programa ho recupera tot al setembre, contra el 14% dels alumnes que sí hi participen.

Variables poc o gens relacionades amb recuperar totes les assignatures:

- Estar el pare o la mare ocupats
- Tenir o no tenir taula de treball a casa
- Hores dedicades a activitats d'aprenentatge extraescolar

2.2. Qüestionari online als alumnes d'Èxit Estiu: resultats destacats

1.583 alumnes dels centres públics responen l'enquesta Google de característiques sociodemogràfiques i valoració del programa

Perfil sociodemogràfic dels alumnes i les seves llars

- El 62,4%, dels alumnes són nois, contra el 37,6% de noies.
- El 64,2% dels alumnes tenen el castellà (exclusivament) com a llengua d'ús habitual en l'àmbit domèstic, contra el 10,1% només català o el 16,4% català i castellà. El 6,1% parlen llengües estrangeres a la llar.
- El 43,6% dels alumnes són nascuts a l'estranger (29,1% a països d'Amèrica del Sud i Central). Pel que als pares i mares dels alumnes, el 57% són de procedència estrangera.
- El 75,4% de les mares dels alumnes estan ocupades, contra un 24,6% desocupades. Pel que fa als pares, el 81,3% tenen feina i el 18,7% estan desocupats.
- El 38,4% de les mares dels alumnes tenen estudis obligatoris o menys, contra un 61,6% amb estudis postobligatoris. Pel que fa als pares, el 41,7% tenen estudis obligatoris o menys i el 58,3% estudis postobligatoris. Un bon nombre d'alumnes desconeixen el nivell educatiu de la mare (26,7%) i del pare (34,6%).
- El 31% dels alumnes viuen en llars monoparentals, la meitat de les quals amb germans.
- El 92,2% dels alumnes tenen accés a internet a casa i el 87,9% una taula o espai de treball adequat per fer-hi els deures.

Situació i pràctiques a l'institut

- El 83,8% dels alumnes no s'ha saltat mai cap classe o ho ha fet poques vegades, el 86,4% no s'ha discutit mai amb el professor o ho ha fet poques vegades, el 83,8% no ha estat castigat mai o ho ha estat poques vegades.
- El 75,2% dels alumnes creu que obtindrà el graduat un cop superada l'avaluació extraordinària. El 17,5% NS/NC.

- El 54,1% dels alumnes, en cas d'aprovar l'ESO, voldria cursar un batxillerat (38,9% amb voluntat d'arribar a la universitat). El 24,1% esperen fer un CFGM i el 18,4% NS/NC.

Temps de lleure i oci

- El 79% dels alumnes no ha dedicat cap hora a la setmana durant el darrer trimestre a activitats associatives i el 55,4% no ho ha fet a cap activitat d'aprenentatge extraescolar. El 20,8% dels alumnes ha ocupat més de 6 hores setmanals a les xarxes socials.

Valoració d'Èxit Estiu 2015

- Tots els components del programa presenten percentatges de bona o molt bona valoració per sobre del 64,5%.
- Els components millor valorats són els amics@grans (93,5% dels alumnes en fan una valoració força bona o molt bona), l'horari (90,7%) i la mateixa estona de reforç (92,5%). Entre els components menys valorats destaca l'ambient a l'aula (el 35,4% el considera poc o gens adequat).

Valoració de les activitats esportives

- Tots els components del mòdul d'esports presenten percentatges de bona o molt bona valoració per sobre del 65,5%.
- Els components millor valorats són els monitors (94,9% valoració força bona o molt bona) i el fet que el mòdul s'inclogui dins d'Èxit Estiu (92,1%). Es valora menys positivament la capacitat de les activitats esportives d'ajudar a la concentració (el 34,5% considera que hi ajuda poc o gens).

2.3. Avaluació experimental d'uns protocols d'enviament de SMS a famílies

Disseny

Hem plantejat un pilot experimental consistent en l'enviament de diferents missatges de text (SMS) a les famílies dels alumnes participants a Èxit Estiu. El pilotatge d'aquesta actuació s'ha dissenyat amb l'objectiu de testar l'impacte de dos tipus diferents de missatges:

- *Protocol de sensibilització*: el componen cinc missatges SMS que cerquen conscienciar les famílies sobre la importància d'allò que hi ha en joc en la recuperació de setembre.
- *Protocol informatiu*: el componen cinc missatges SMS que cerquen proporcionar informació bàsica sobre el progrés del programa i l'avaluació extraordinària del mes de setembre.

En concret, 1.605 famílies d'alumnes participants a Èxit Estiu van ser assignades aleatòriament a tres grups diferents: a) grup "SMS-Sens", reben els cinc SMS del protocol de sensibilització (536 famílies); b) grup "SMS-Inf", reben els cinc SMS del protocol informatiu (538); c) grup control, no reben cap SMS (531).

Els impactes d'aquests protocols són analitzats en base als outcomes següents:

- a) Nombre d'assignatures recuperades en l'avaluació extraordinària (setembre).
- b) Percentatge d'alumnes que recuperen la totalitat d'assignatures pendents de recuperar.
- c) Percentatge d'alumnes que promocionen de curs (quan es troben a 1r, 2n o 3r d'ESO) o que obtenen el graduat (4t d'ESO).

Resultats

Els **efectes mitjans** dels protocols de SMS sobre els outcomes educatius considerats tendeixen a ser reduïts, si bé alguns d'ells es mostren estadísticament significatius. Aquesta conclusió és particularment rellevant si atenem al caràcter poc costós (en termes logístics i econòmics) de la intervenció.

- Rebre el protocol SMS-Sens o el protocol SMS-Inf s'associa a:
  - Un impacte estadísticament significatiu sobre el nombre mitjà d'assignatures que es recuperen al setembre. De mitjana, els alumnes les famílies dels quals reben un o altre tipus de SMS recuperen 0,15 assignatures. Vol dir que un alumne que dugui 7 assignatures a setembre, en recuperarà 1.
  - Uns impactes positius no significatius sobre la probabilitat dels alumnes de: a) recuperar al setembre totes les assignatures pendents, b) promocionar de curs (1r, 2n i 3r d'ESO) o obtenir el graduat (4t d'ESO).
- Rebre el protocol SMS-Sens s'associa a:

- Un impacte estadísticament significatiu sobre el nombre mitjà d'assignatures del nivell en curs que es recuperen al setembre (no es compten matèries pendents d'altres cursos). De mitjana, els alumnes les famílies dels quals reben un SMS-Sens recuperen 0,18 assignatures. Això és, un alumne que dugui 7 assignatures a setembre, en recuperarà 1,26.
- Un impacte estadísticament significatiu sobre la probabilitat dels alumnes de recuperar al setembre totes les assignatures pendents del nivell en curs. De mitjana, els alumnes les famílies dels quals reben un SMS-Sens incrementen en 3,2 punts percentuals la seva probabilitat de recuperar al setembre el conjunt d'assignatures pendents.
- Un impacte positiu no significatiu sobre la probabilitat de promocionar de curs (1r, 2n i 3r d'ESO) o obtenir el graduat (4t d'ESO).
- Rebre el protocol SMS-Inf s'associa a:
  - Uns impactes positius no significatius sobre el nombre mitjà d'assignatures que es recuperen al setembre i sobre la probabilitat de, a) recuperar al setembre totes les assignatures pendents, b) promocionar de curs (1r, 2n i 3r d'ESO) o obtenir el graduat (4t d'ESO).

L'anàlisi dels **efectes diferencials** de la intervenció determina que el protocol SMS-Inf sí pot resultar efectiu per als alumnes amb 3 a 5 assignatures suspeses (en comparació amb aquells que es troben per sobre o per sota d'aquest interval).

Pel que fa a la resta de característiques acadèmiques i d'extracció social dels alumnes –nivell/curs de l'estudiant, tipus de matèries a recuperar (matemàtiques, llengua catalana o llengua castellana), sexe, procedència familiar (d'origen estranger o no) i nivell formatiu de pare o mare–, cap d'elles sembla incrementar o reduir la capacitat d'impacte de cap dels protocols de SMS.

3. Proposta Èxit estiu 2016

La cobertura per a aquest estiu és exactament la mateixa del curs passat, ja que ens adonem que no hi ha demanda no coberta. Per tant sortim amb una oferta de 2000 alumnes de 50 centres públics i 350 alumnes de 14 centres concertats.

Novetats estiu 2016

Es redueix l'oferta d'activitat esportiva a 25 centres per tal de concentrar-la, atès que en les edicions anteriors quedaven places vacants i els grups eren molt reduïts.

S'ha ajustat l'oferta de subvencions als centres concertats a la demanda dels dos últims anys que s'ha limitat a 14 centres.

Es farà una experiència pilot en 6 instituts que mantinguin l'activitat de reforç educatiu els tres últims dies d'agost previs als exàmens de setembre, per tal d'observar si això millora l'efecte vacances en les recuperacions.

Les reunions informatives amb les famílies es faran la setmana abans de l'inici de l'activitat i seran prescriptives: el full d'autorització dels pares i mares, és a dir el document que formalitza la inscripció, s'haurà de lliurar en aquesta reunió informativa, que alhora té un contingut formatiu a càrrec d'un psicopedagog. En aquells centres on hi ha un nombre importat de famílies que no parlen català ni castellà disposarem de traducció simultània a càrrec d'amics grans d'origen marroquí, xinès i paquistanès.

Calendari:

- 1a setmana maig publicació oferta per a que els centres interessats puguin fer la sol·licitud i els amics@grans interessats en ampliar les beques puguin fer la sol·licitud.
- 2a quinzena de maig: publicació de la resolució de centres participants i de beques atorgades.
- 1a quinzena de juny: formació amics@grans i constitució equips; coordinació amb els equips d'activitats esportives.
- 2a quinzena de juny reunions prèvies als centres educatius per tal de disposar dels dossiers d'estiu i les orientacions dels tutors.
- 2a quinzena de juny sessions informatives/formatives amb les famílies.
- Del dilluns 4 de juliol al divendres 22 de juliol activitat de reforç.
- 29, 30 i 31 de juliol: activitat de reforç en sis centres (pilotatge)
- L'1de setembre: sessió de cloenda coincidint amb els exàmens

Pressupost

El finançament d'aquet programa per a l'estiu 2016, és a càrrec de la gerència municipal, i compta amb tres operadors:

Èxit-Estiu	Gestor	2015	2016
Amics grans	CEB	152.658,30 €	148.820,80 €
Coord. suport	CEB		2.055,30 €
Neteja	CEB	22.440,00 €	10.200,00* €
Concertada	CEB	47.468,00 €	28.480,00 €
Avaluació	CEB	15.136,00 €	15.136,00 €
Total Estudi	CEB	237.702,30 €	204.692,10 €
Esport	IBE	140.000,00 €	60.000,00 €
Famílies	IMEB	7.025,00 €	14.050,00 €
Total Èxit Estiu		384.727,30 €	278.742,10 €

*Ha disminuït el pressupost degut a la disminució dels centres que fan esport que requereixen més despesa de neteja.